

Posebne nagrade za osnivače legata povodom petog Nacionalnog dana davanja

19. October 2022.

Srpski filantropski forum i Koalicija za dobročinstvo uručili su na Kolarcu povodom petog Nacionalnog dana davanja 9. oktobra priznanja pojedincima koji su formiranjem legata značajno obogatili kulturu Srbije.

Danica Leko sa članovima porodice Leko pored 23 pororičnih ordena i medalja koje je poklonila Adligatu na Peti nacionalni dan davanja

„Ovo je prvi put da se nagrađuje specifična grupa donatora – osnivači legata u nekoj instituciji kulture. To je izuzetno važan i nepravedno zapostavljen segment naše kulture, ali i dobročinstva“, izjavio je Veran Matić, izvršni direktor Srpskog filantropskog foruma.

Na plaketama koje su uručene donatorima napisano je: “za iskazano dobročinstvo, za darove koji su obeležili moderno darivanje u Srbiji, za nesebičnu podršku kulturi u teškim vremenima”.

Nagrade su dodeljene na predlog Udruženja za kulturu, umetnost i međunarodnu saradnju Adligat za legatske celine koje se nalaze u okviru Doma legata, kao i Muzeja knjige i putovanja i Muzeja srpske književnosti ovog udruženja.

Povodom uručivanja nagrada i Nacionalnog dana davanja Danica Leko je poklonila Udruženju Adligat 23 porodična ordena, kao i četiri porodična portreta iz XIX veka. Izvanredna zbirka ordena i medalja koju su najvećim delom bili odlikovani slavni hemičar Marko T. Leko, rektor Velike škole i predsednik Crvenog krsta i Jovan Leko, ađutant kralja Aleksandra Karađorđevića i upravnik dvora, prikazana je na Kolarcu tokom dodele nagrada.

„Nema institucije u svetu, pa ni u Srbiji, koja je nastala bez nesebičnih ruku darodavaca. Pogledajte Kolarac na kojem se nalazimo, proučite istorijat Matice srpske, Narodne biblioteke Srbije, bilo koje institucije od Novog Zelanda do Amerike. Matrica je ista: dobročinstvo je u temelju svake institucije, u temelju ljudske civilizacije. Donatorstvo nije jedan čin, to je način života, i to se upravo najbolje vidi u donacijama legata, kada pojedinac poklajala najvrednije što ima, emotivno svakako najznačajnije, često sakupljano generacijama, kako bi se to utkalo u opšte dobro i služilo generacijama.

Viktor Lazić, počasni predsednik Udruženja Adligat

Ko zna da daje, zna i da živi, kaže francuska poslovice, ali su podjednako tačne i druge izreke koje istančano svedoče o prirodi donatorstva: pokloni donose darovatelju radost, niko nije osiromašio davanjem, samo davanjem možeš da dobiješ više nego što si dao. Meni se čini da, ako je zemlju stvorio Bog, onda su najlepše stvari među ljudima stvorili donatori“, izjavio je Viktor Lazić, predsednik Adligata.

Ovogodišnji dobitnici nagrade za donatorstvo povodom Petog nacionalnog dana davanja su:

Danica Leko – poklonila Legat porodice Leko, cincarske porodice koja je Srbiji podarila deset doktora nauka i čije aktivnosti su tokom jednog i po stoleća oblikovale kulturni i naučni život prestonice. Danica Leko je, pored bogate porodične biblioteke i arhivske građe Udruženju Adligat darovala originalna pisma Save Šumanovića i nameštaj kraljice Natalije Obrenović, koji su deo stalne postavke u Adligatovim muzejima.

Stevanka Češljarov prima nagradu zasluženu sa 12 legata koji su njenim zalaganjima formirani u Udruženju Adligat

Stevanka Češljarov – novinarka i glumica, supruga Milana Vukosa, zahvaljujući čijem angažovanju je čak 12 legata stiglo u Adligat, između ostalog legati Ivana Bekjareva, Pavla Zorića, Ružice Sokić, Ivanke Lukateli, Donke Špiček itd. Većina ovih legata ne bi nikada ni bila formirana bez njene inicijative i rada na njihovom stvaranju.

Milo Ilić – poklonio legat oca ambasadora SFRJ Ante Ilića u kojem se nalazi 117 originalnih predmeta predkolumbijske umetnosti starih između 600 i 2800 godina, odeća starih Inka stara hiljadu godina, indijanski muzički instrumenti i lule mira stari oko 1500 godina, kao i izvanredna zbirka haićanske naivne umetnosti sa 32 dela.

Hiroši i Kajoko Jamasaki Vukelić – profesori univerziteta i prevodioci koji su formirali legat sa više hiljada knjiga, uglavnom donetih iz Japana. Naročito je značajan poklon legata i biblioteke Hirošijevog oca, novinara i obaveštajca Branka Vukelića, najbližeg saradnika Riharda Zorgea, čije aktivnosti su doprinele bržem padu Nemačke u Drugom svetskom ratu.

Tanja Kragujević i Vasilije Vince Vujić – poklonili su više stotina knjiga za legat u Adligatu, značajnu arhivsku građu uključujući pisma Uroša Predića, kao i predmete iz zaostavštine fotografa Stevana Kragujevića kao i jednog od najvećih srpskih dobrotvora u kulturi, zemljoposjednika Joce Vujića. Među darovanim predmetima naročito se ističe zbirka originalnog oružja i oruđa korišćena u Prvom srpskom ustanku, sablja jednog od Karađorđevih vojvoda, kao i izuzetno redak srebrni prsten kovan na Novom brdu u XIV veku. Pored Adligata, ovaj bračni par je darodavac i Muzeja Jugoslavije i Muzeja u Senti.

Darko Tanasković – poklonio legat sa više hiljada knjiga, najbolja zbirka arabistike i turkologije u regionu, sakupljana pet decenija. U legatu se naročito ističu diplomatsko odelo i frak, primljeni ordeni, najređi arapsko-francuski rečnik iz 1874. godine i posveta Orhana Pamuka.

Od stranih državljana koji su podržali projekte Adligata u kulturi nagrađeni su:

Alba Holeman iz SAD – poklonila 10.000 knjiga i platila njihov prevoz iz Njujorka, jedna od najboljih kolekcija knjiga na svetu o staroj Grčkoj i Rimu

Herbert Štarmuler iz Austrije – do sada poslao 50.000 knjiga koje su na njegovu inicijativu i u njegovoj organizaciji sakupili za Adligat austrijski bibliofili, osnovao o svom trošku ogranak Udruženja Adligat u Austriji

Brigita van Kan iz Nemačke – novinarka Frankfurter Algemajne Cajtung-a, obezbedila i organizovala prebacivanje iz Nemačke za Beograd nekoliko značajnih legata nemačkih intelektualaca, obezbedila podršku nemačke fondacije Mara i Holger Kasens za projekte Adligata, i u najtežim trenucima za rad udruženja slala materijalnu pomoć udruženju.

***

Nacionalni dan davanja ustanovljen je pre pet godina na inicijativu Srpskog filantropskog foruma i Koalicije za dobročinstvo, i prvi put je obeležen 2018. godine, 9. oktobra, na dan rođenja Mihajla Pupina, velikog srpskog inovatora i filantropa, a pod pokroviteljstvom predsednice Vlade Republike Srbije.

Obeležavanjem Nacionalnog dana davanja obnavljamo kulturu davanja i oživljavamo bogatu filantropsku tradiciju našeg društva. Svakim novim Nacionalnim danom davanja skrećemo pažnju javnosti na neki problem u društvu i prikupljamo sredstva za sistemsku podršku u datoj oblasti.

Koaliciju za dobročinstvo, pored Srpskog filantropskog foruma čine i Fondacija Ana i Vlade Divac, Trag fondacija, Catalyst Balkans, SMART Kolektiv, Forum za odgovorno poslovanje i Privredna komora Srbije.